

1. **רמב"ם הלכות יום טוב פרק ד הלכה יז**
כלי שנטמא מערב יום טוב אין מטבילין אותו ביום טוב גזירה שמא ישהה אותו בטומאתו, ואם היה צריך להטביל מים שבו מטביל את הכלי במימיו ואינו חושש, כלי שהיה טהור לתרומה ורצה להטבילו לקדש מותר להטבילו, וכן כל כיוצא בזה מטבילות שאר המעלות.
2. **רמב"ם הלכות שבת פרק כג הלכה ח**
אסור להטביל כלים טמאין בשבת מפני שהוא כמתקן כלי, אבל אדם טמא מותר לטבול מפני שנראה כמיקר
3. **רי"ף מסכת ביצה דף י עמוד א- ב**
גמי' דכולי עלמא מיהת כלים בשבת לא מאי טעמא [דף י"ח ע"א] אמר רב יוסף גזרה משום שחיטה תינח כלים דבני שחיטה ניהו כלים דלאו בני שחיטה ניהו מאי איכא למימר גזירה הני אטו הני רב ביבי אמר גזירה שמא ישהה תניא כותיה דרב ביבי כלי שנטמא מערב יום טוב אין מטבילין אותו ביום טוב גזירה שמא ישהה
4. **ראשון לציון מסכת ביצה דף יח עמוד א**
וראיתי להוכיח כדעת הרמב"ם ז"ל וכמו שפירשנו מדמסקינן לקמן דף יח ע"ב דבריתא ביי"ט ומתניתין בשבת דבי"ט מותר להטביל כלי אגב מימיו ובשבת אסור הרי דמפלגינן בין שבת ליי"ט בהטבלת כלים ותליא מלתא כפום טעם האיסור ביי"ט דאיסור שמא ישהה כל דאסרינן ליה להטביל להדיא בזה לא אתי לשהויי. שבת דאיסורו משום מתקן אסור ואפילו עיי מימיו ואפילו עיי דלי ואפילו נדה בבגדיה לא שרי אלא דוקא ביי"ט וכדכתיבנא לעיל מדלא כתב הרמב"ם כל הני שריות דדלי ודנידה בגדיה אלא ביי"ט ולא בשבת ותו לא מידי.
5. **אור שמח הלכות יום טוב פרק ד הלכה יז**
דעת רבינו דבשבת דמשום מתקן אסור גם בנטמא בולד הטומאה אסור להטבילו... מ"מ אסור בשבת, דהוי תקון, אבל ביום טוב כיון דאינו אסור רק משום שמא ישהה לא איכפת לן אם ישהה מה שנטמא בולד הטומאה, כיון דטהור מן התורה
6. **קובץ על יד הלכות שבת פרק כג הלכה ח בשם רלנ"ח סי' ט"ז מביאו בכנה"ג או"ח סימן שכ"ג**
שנשאל למה נתן רבינו טעם בשבת משום מתקן וביי"ט משום שמא ישהה וכתב דבשבת כל תיקון אסור אפי' נטמא בו ביום אבל ביום טוב ליכא חששא דמתקן משום מכשירי אי"נ ואין אסור כ"א בנטמא קודם י"ט אבל נטמא ביום טוב מותר להטביל
7. **מגן אברהם סימן שג ס"ק יד**
אסור לבטל איסור בשבת או ביי"ט דאין לך תיקון גדול מזה כמ"ש ביי"ד סימן צ"ט ס"ו והיכא דמקלי קלי אסורא שרי... נ"ל דיבש ביבש שנתערב מותר להשליך א' בשבת דאינו אלא חומרא בעלמא לא הוי כמתקן :
8. **ראשון לציון מסכת ביצה דף יח עמוד א**
הרמב"ם ז"ל כתב בפכ"ג מה' שבת וז"ל אבל אדם טמא מותר לטבול מפני שנראה כמיקר עכ"ל. איכא למידק אמאי לא פירש הרמב"ם מים שאינם יפים וימות הגשמי' דלית בהו טעמא דמיקר דאסור... וז"ל דלפום מאי דמסיק הש"ס דאמרינן הואיל והותרה טבילה כו' תו לא אצטריך להנהו שינויי דחיקי דפעמים אדם בא וכו' אלא אמרינן הואיל ובימות החמה מותרים לא שנא בימות הגשמים והואיל ושרי לטבול במים היפים גם במים שאינם יפים נמי שרי וכפי זה לא הוצרך הרמב"ם לפרש ולומר דשרי לטבול אפילו במים דלא מיחזי כמיקר דסמך על מ"ש בפ"ג מהלכות שביטת עשור וז"ל כל חיבי טבילות טובלין כדרך בין בטי' באב בין ביוה"כ ע"כ וכיון דיוה"כ ליכא מיחזי כמיקר ואעפ"כ שרי מינה אתה למד דלא נחלק נמי בימי הגשמים ודכותה :
9. **תלמוד בבלי מסכת יבמות דף מו עמוד ב**
; דתניא : הרי שבא ואמר מלתי ולא טבלתי - מטבילין אותו ומה בכך, דברי ר' יהודה, רבי יוסי אומר : אין מטבילין ; לפיכך מטבילין גר בשבת, דברי ר' יהודה, ור' יוסי אומר : אין מטבילין. אמר מר : לפיכך מטבילין גר בשבת. פשיטא, כיון דא"ר יהודה בחדא סגיא, היכא דמל לפנינו מטבילין, מאי לפיכך : מהו דתימא, לרבי יהודה טבילה עיקר, וטבילה בשבת לא, דקא מתקן גברא, קמ"ל, דר' יהודה או הא או הא בעי. ר' יוסי אומר : אין מטבילין. פשיטא, דכיון דאמר רבי יוסי תרתי בעינן, תקוני גברא בשבת לא מתקנינן ! מהו דתימא, לר' יוסי מילה עיקר, והתם הוא דלא הואי מילה בפנינו, אבל היכא דהויה מילה בפנינו - אימא ליטבל זה בשבתא, קמ"ל, דרבי יוסי תרתי בעי.
10. **שיטה מקובצת מסכת ביצה דף יח עמוד א**
אדם נראה כמקר. ופירש הרא"ה ז"ל דטבילת גר שאסורה בשבת מפני שהוא מתקן גמור וכן פירש הרשב"א ז"ל.
11. **עיין תוספות יח עמוד ב**
12. **שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שכו סעיף ח**
אדם מותר לטבול מטומאתו בשבת.
13. **שולחן ערוך יורה דעה הלכות נדה סימן קצז סעיף ב**
אם בעלה בעיר, מצוה לטבול בזמנה שלא לבטל מפריה ורביה אפילו לילה אחת. הגה : ומותרת לטבול ליל שבת אם לא יכולה לטבול קודם לכן. ודוקא אם בעלה בעיר, אבל בלאו הכי אסור. ואם היה אפשר לה לטבול קודם לכן, כגון שהיה אחר לידה או שלא היה בעלה בעיר ובא בערב שבת, י"א שאסורה לטבול ; וכן נהגו במקצת מקומות, אבל במקום שאין מנהג אין להחמיר...
14. **ט"ז יורה דעה סימן קצז ס"ק ב**
(ב) אם בעלה בעיר כו' - זהו אפילו למאן דס"ל בטור טבילה בזמנה לאו מצוה היא ומ"מ משום פריה ורביה ודאי מצוה היא : אפי' לר"ת דפסק טבילה בזמנה לאו מצוה מ"מ שרי למטבל משום מצות קיום עונה ואפילו שלא בשעת עונה חשוב מצוה שהאיש משמח את אשתו בתשמיש כדאיתא פרק אלו דברים בפסחים כו' וסיים שם נהגו הנשים לזוהר שלא לטבול בשבת אלא אי"כ בעלה בעיר ולא היה אפשר קודם דבכהאי גוונא הוה טבילת מצוה משום עונה ואף על גב דבפי' שני דביצה אמרינן דכל טמא טובל בשבת משום דנראה כמיקר עצמו

האידיא שאני דלא נהיג למיקר עצמו בשבת בשום מים אי"כ לא נראה כמיקר עייכ דבריו הרי שלא התיר אלא בלא היה לה לטבול קודם שבת כגון עיי אונס ובעלה עמה בעייש ולא ממעט אלא אם אינו בעיר בשעת טבילתה אבל פשוט דזה לא מהני אם לא בא עד עייש והיה לה אפשרות לטבול קודם דלא מהני לה מה שלא בעלה בעיר בחול דמיי"מ היה לה לטבול בחול.

15. מגן אברהם על שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שכו סעיף ח

כ' מהרי"ל סי' קי"ג יפה נוהגות הנשים שאין טובלות שלא בזמנם בשבת דמה"ט מנהג פשוט שלא לרחוץ בצונן וטעמא דשייך למיגזר משום סחיטה ומשום שנושא מים בעלי ד"א בכרמלית ומשום שיטת גופו וקסמים עייכ וכ"כ בת"ה סי' רנ"ה אף על גב דאפי' המרדכי דמחמיר בצונן דוקא בכלי אבל בנהר או במקוה שרי מ"מ המנהג לאסור ולכן אפי' לטבול אסור דמיחזי כדאיתא בגמרא עכ"ל: וכן כתב ב"י ב"ד סימן קצ"ט דאסור לטבול בשבת משום סחיטת שער עכ"ל ומ"מ נראה דמותר לטבול לקרוי כיון דמדברבן הוא כמ"ש סימן שכ"ג סי"ז, ועמ"ש סימן תרי"ד סי"א ובאגור סימן תע"ו משמע דבנהר אסור גם בב"י בשם כלבו כתב לאסור משום סחיטת שער עיינן שם ועב"ד סימן רס"ח סי"ד, ונ"ל דמומר שרי לטבול כיון דאינו מדאורייתא כמ"ש שם סוף הסי' וכ"מ ביבמות דף מ"ז ע"ב דלר"י מטבילין גר בשבת:

16. מחצית השקל על שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שכו סעיף ח

אף על גב דבביצה דף י"ח [ע"א] אמרינן דלכולי עלמא אדם מותר לטבול בשבת, ומהאי טעמא אפילו לדין דקיימא לן טבילה בזמנה לאו מצוה, מכל מקום משום פריה ורביה או מצות עונה מותר ולא חששו להני חששות דהן חששות רחוקות, אבל כשהיו יכולות לטבול קודם לכן, החמירו מצד המנהג וחששו לחומרות הנ"ל: ... מכל מקום המנהג לאסור. יהיה מאיזה טעם שיהיה, ואפשר משום הני חששות שכתב מהרי"ל דאיכא למיחש משום סחיטה כו', אלא משום הני טעמי אין להחמיר בטבילה לבעלה, אלא מהני הני טעמי לאסור הרחיצה: ולכן אפילו לטבול אסור דמיחזי כמתקן... ואם כן בזמן הזה דמצד המנהג נזהרים שלא לרחוץ אפילו בצונן, כנזכר לעיל, אם כן אם אדם טובל הכל יודעים דלשם טבילה הוא טובל, ונראה כמתקן, ואסור:

17. רבי עקיבא איגר אורח חיים סימן שכו סעיף ח

דלר"י מטבילין גר בשבת. ראה זו אינה מובן. דהא פשיטא דמדינא דגמ' אפי' טמא מותר לטבול דלא הוי כמתקן כיון דנראה כמקרא אבל לדין דנוהגי' לאסור רחיצת צונן. י"ל דהוי מתקן ואסור אפי' רחיצת מומר:

ביאור הלכה סימן שכו סעיף ח

* אדם מותר וכו' - עיין במ"א שהביא בשם מהרי"ל ותה"ד להחמיר בזה ובסוף דבריו סיים ומ"מ נראה דמותר לטבול לקרוי כיון דמדברבן הוא ... כיון דחיוב הטבילה הוא רק מדברבן לא מחזי כמתקן ולרוחא דמילתא כתב כן דכהיום בטלוח לטבילות לגמרי ... ותדע דמשמע בביצה י"ז ע"ב במשנה מדנשנית בסתמא דאירי בכל הטומאות כגון טומאת שרץ וזבין וכה"ג דלדידהו לא אסרו כלל לקרות בתורה וכו"ל בסימן פ"ח ואפי"ה משמע שם בביצה י"ח בגמרא דאי לאו משום דנראה כמיקר היה אדם אסור להטביל עצמו בשבת משום דנראה כמתקן ועייכ משום דנטהר מטומאה וזה גופא הוא התיקון וא"כ בטומאת קרי דהוא אב הטומאה נמי [הג"ה ואפשר לומר דס"ל דזהו דוקא בדורות הראשונים שהיה נוהג אצלם טומאה וטהרה עייכ חשיב תיקון עיי הטבילה לכל הטמאים שיהיו יכולין להשתמש טהרות עיי הטבילה משא"כ כהיום שטומאה וטהרה אינו נוהג ותיקון מצד לימוד התורה אינו דאפילו בלי טבילה ג"כ מותר וכו"ל ולבד באשה נדה שעיי הטבילה מותרת לבעלה עייכ מחזי כמתקן בזמנינו דלא נראה כמיקר. ואין להקשות דא"כ כלים טמאים גמורים מן התורה ג"כ יהא מותר לטבול כהיום ... דשם שאני דהוא דבר שמנין וצריך מנין אחר להתירו ועייכ אף דנתבטל הטעם לא נתבטלה הגזירה שגזרו על טבילת כלים משא"כ על טבילת אדם לא גזרו אז כלל משום דנראה כמיקר ונהי דהיום שאנו מונעין עצמנו מרחיצה לא נראה כמיקר וניכר שהוא לשם טבילה מ"מ הלא לא נראה ג"כ כמתקן עיי הטבילה כהיום שאינו נוהג טומאה וטהרה עייכ הג"ה]. שוב מצאתי בביאור הגר"א ... ונ"ל דכונתו הוא למה שכתבנו והוא דחולק על המ"א שכתב דמותר לטבול לקרוי וזהו שכתב עיין במ"א ר"ל דכתב דלטבילת קרי מותר לכו"ע וסיים עיי הגר"א והעיקר כמשי"כ הבי"ו וכו' ור"ל דלא הטעם שכתב התה"ד דבזמנינו כיון דנהגו להחמיר ברחיצה מחזי כמתקן עיי הטבילה שוב אין לחלק בין טומאת קרי לשאר טומאות כיון דסוף סוף נטהר עיי הטבילה מחזי כמתקן ... היוצא מדברינו לענין טבילת קרי המ"א סותר א"ע דשם כתב שהמנהג להחמיר בזה ופה הוא מיקל ודעת הגר"א כמו שכתב המ"א לעיל בסימן קכ"ח ושאר אחרונים רובם ככולם מקילין ... בודאי אין לנו למחות ביד הנוהג להקל וכ"ש אם נטמא בשבת וי"ט גופא ... ודע עוד דאם הוא טהור גמור ורוצה לטבול בשבת בשחרית משום תוספת קדושה אין בזה משום חשש מתקן מצד הדין וראיה ממה שאמרו שם בגמרא י"ט ע"א מטבילין מגב לגב ועייש ברש"י וכ"כ בספר תוספת שבת בסימן ר"ס משם הכתבים אך לפי מה שכתב מהרי"ל דיפה נוהגות הנשים שאינן טובלות שלא בזמן משום חשש סחיטה נראה דגם טבילה כזו יש למנוע ודי לנו במה שאנו מקילין לטבול בשבת היכא דהוא צריך לטבילה:

18. תלמוד בבלי מסכת נדרים דף כ עמוד ב

ההיא דאתאי לקמיה דרבי, אמרה לו: רבי, ערכת לך שולחן והפכתי! אמר לה: בתי, תורה התירתיך, ואני מה אעשה לך. ההיא דאתאי לקמיה דרבי, אמרה לו: רבי, ערכת לך שולחן והפכתי! אמר: מאי שנא מן בינתא.

19. הר"ן מסכת נדרים דף כ עמוד ב

דכתיב כי יקח איש אשה שהיא לקוחה לו לעשות בה כל חפצו וכתב הרמב"ם ז"ל בפרק כ"א מהא"ב (הלכ' ט) ובלבד שלא יוציא שז"ל.

20. תלמוד בבלי מסכת כתובות דף סג עמוד א

מתני'. המרדת על בעלה - פוחתין לה מכתובתה שבעה דינרין בשבת...גמ'. מורדת ממאי? רב הונא אמר: מתשמיש המטה, ר' יוסי ברבי חנינא אמר: ממלאכה.

21. תלמוד בבלי מסכת נדרים דף טו עמוד ב

האומר לאשה קונם שאני משמשך, הרי זה בבל יחל דברו. והא משתעבד לה מדאורייתא, דכתיב: שארה כסותה ועונתה לא יגרע! באומר הנאת תשמישך עלי, והא לא קא ניחא ליה בתשמיש, דאמר רב כהנא: תשמישי עליך - כופין אותה ומשמשותו, דשעבודי משעבדת ליה, הנאת תשמישך עלי - אסור, שאין מאכילין לו לאדם דבר האסור לו.

22. חידושי הרשב"א מסכת נדרים דף טו עמוד ב (עיינן משיב דבר ד: לה לענין "קנין אישות)

וה"ה לאומר לאשתו הנאת תשמישי עליך שכופים אותו ומשמשו דשעבודי משעבד לה והרי זה כאוסר עליה מה שהוא שלה, ומסתברא דלאו משום מצוה בלבד קאמר אלא משום דנשתעבדו זה לזה לכך שע"י כך עמדו ונשארו ... ועוד תדע לך שהרי האשה אינה מצווה בעונה ואפי"ה באוסרת הנאתה על בעלה לא חייל נדרה כלל וא"צ להפך מהאי טעמא דשעבודי משעבדי ליה